

**ЯВИЩЕ ЕВФЕМІЗАЦІЇ У ВІДОБРАЖЕННІ КОМУНІКАТИВНОГО  
ПРИНЦИПУ ТОЛЕРАНТНОСТІ УКРАЇНЦІВ**

**Ірина СКОВРОНСЬКА**

кандидат філологічних наук, доцент,

завідувач кафедри іноземних мов

та культури фахового мовлення

Львівського державного університету внутрішніх справ

**Богдана ЮСЬКІВ**

старший викладач кафедри іноземних мов

та культури фахового мовлення

Львівського державного університету внутрішніх справ

**АНОТАЦІЯ**

Стаття присвячена з'ясуванню відображення комунікативного принципу толеранті в українському дискурсі, що зреалізовується репрезентацією явищ евфемізації, табуїзації і пов'язане із ставленням українців до реалій життя, закону, моралі. Реалізація комунікативного принципу толерантності виражається у прагненні до максимальної коректності, прогнозуванні ситуацій, що можуть бути пов'язані із конфліктністю, образою, непорозумінням. Евфемізація як один із компонентів культури мови може зробити її і гіперкоректною – у відповідності з представленнями носіїв мови про ідеальні форми виразу, які виступають в ролі важливих соціальних маркерів-стереотипів.

Українська реальність відзначається появою нових евфемізмів. Евфемізми стали об'єктом зацікавлення дослідників у зв'язку з політичною комунікацією, у сфері медіа-дискурсу.

**Ключові слова:** комунікативний принцип, евфемізм, табу, дискурс, толерантність.

**THE PHENOMENON OF EUPHEMISM IN DISPLAYING COMMUNICATIVE  
PRINCIPLE OF TOLERANCE IN THE DISCOURSE OF UKRAINIANS**

**Iryna SKOVRONSKA**

Candidate of Philological Sciences, Docent,

Lviv State University of Internal Affairs,

**Bohdana YUSKIV**

Senior Teacher of the Department of Foreign Languages  
and Culture of Professional Speech of  
Lviv State University of Internal Affairs,  
Department of Foreign Languages and Culture of Professional Speech

### **SUMMARY**

This article is devoted to clarifying the communicative principle of tolerance expressed in the euphemism phenomena of Ukrainians associated with attitude of Ukrainians to the realities of life, law and morality. Realization of the communicative principle of tolerance is expressed in a quest for maximum accuracy, predicting situations that may be related to conflicting, insult and misunderstanding. Euphemisation as a component of language culture can also make it hypercorrect - in line with representations of native speakers about ideal forms of expression that act as important social markers, stereotypes.

Ukrainian reality is marked by the emergence of new euphemisms. Euphemisms have become a subject of interest for researchers in political communication, in the field of media discourse.

**Key words:** communicative principle, euphemism, taboo, discourse, tolerance.

**Постановка проблеми.** Сучасні лінгвістичні дослідження перебувають у руслі антропоцентризму, проте при аналізі дискурсу увага дослідників зосереджується передусім не на людині як суб'єкті пізнання, а на колективній свідомості лінгвокультурного угруповання, що стереотипізує відповідні поняття, явища, факти довкілля і нав'язує членам відповідного мовного колективу настанови до ведення комунікації у вигляді мовленнєвих одиниць, які, що дуже важливо, послідовно враховують загальнонародні і національні морально-етичні норми, правила тощо під впливом певних архетипів, вірувань і т. д.

**Актуальність теми дослідження.** Мова реалізує функцію нав'язування людині уявного світу, з яким їй потрібно ідентифікуватися і в якому їй треба діяти. Не випадково крилатими стали слова М. Гайдеггера про те, що людина є господарем і бранцем мови. При розгляді таких дискурсів треба враховувати потужну дію їх на людину, її поведінку, мисленнєву та комунікативну, тому принцип антропоцентризму у сучасній науковій парадигмі доповнюється не менш впливовим принципом дискурсцентризму, що особливо активізувався сьогодні – у часи постійного впливу на людину засобів масової інформації, дискурсу влади тощо.

**Стан дослідження.** Мовознавці активно розробляють проблему впливу різних видів дискурсу, зокрема на людську свідомість. Серед дослідників, праці яких виконані у зазначеному ракурсі, слід назвати передусім таких науковців, як: Арапова Н.С., В.

Мокієнко, В. Телія, О. Кубрякова, М.Алефіренко, В. Ужченко, Д. Ужченко, О.М.Кацев, А.Б.Прудивус, Е.Е.Тюріна, Н.М.Потапова. При цьому евфемізми розглядають дещо у більш новому форматі, надаючи їм статусу дискурсивних виразів [5].

**Мета і завдання** цієї наукової розвідки — визначення лінгвокультурної ролі та функційного навантаження поширених у мові евфемізмів.

**Виклад основного матеріалу.** Характерною рисою мовлення кінця XX – початку XXI сторіччя є, як зауважують науковці, з одного боку, його вульгаризація, згрубілість, а з іншого, – евфемізація. Евфемізація має давні традиції і одна з найпоширеніших різновидів гри в слова активно застосовується в мікротекстах (пареміях), художніх творах, публіцистичних творах, засобах масової інформації тощо.

Мова в усі часи була полем для гри. Характер мовного знаку як двосторонньої одиниці дає практично необмежені можливості використовувати звукову, лексичну, граматичну форму мовних одиниць для створення певних семантико-стилістичних явищ, досягнення виражальних ефектів. О. Тараненко зазначає, що мовна гра використовується для досягнення трьох основних цілей, що можуть перетинатися. По-перше, це привернення уваги до значення через форму; по-друге, для створення в такий спосіб комічно-сатиричного ефекту, коли рівень змісту зіставляваних одиниць лише вгадується як якісь наскрізні асоціації з чим-небудь. Ці явища досліджували в лінгвістиці В.Ковальов, Г.Сюта, О.Тараненко, О.Тимчук та інші. В останній час серед мовознавців побутує думка, що мовна гра – визначальна риса постмодернізму.

Одним із видів парадигматичних відносин, що існують в лексико-семантичній системі мови є синонімія – співпадіння за основним значенням, як правило, при збереженні відмінностей і відтінках стилістичної характеристики слів; синоніми – слова, що позначають одне й те саме явище дійсності. Однак, називаючи одне і те саме, синоніми зазвичай називають ці речі по-різному – або виділяючи в названій речі різноманітні її сторони, або характеризуючи цю річ з різних точок зору. Саме тому, синоніми, як правило, не являються словами, абсолютно ідентичними одне з одним. Але часто «можливість віднесення різних слів до одного явища визначається не тільки їх власною рівнозначністю чи смисловою близькістю, а різним відношенням чи оцінкою даного явища» [10, с. 145]. З цим у більшості пов'язане явище евфемізації – непрямого, прикритого, пом'якшуючого визначення.

З приводу поняття «евфемізм» у мовознавстві існує кілька поглядів. За широкого розуміння – це слово чи вираз, що слугують у відповідних умовах, ситуаціях, тобто дискурсі, для заміни таких позначень, які мовець тлумачить як небажані, не зовсім ввічливі, надто різкі; чи емоційно нейтральне слово або вираз, що його використовують замість синонімічних слів чи виразів, які мовець усвідомлює як непристойні, грубі чи нетактовні. У вузькому трактуванні – це слово чи вираз, що замінює табуйовані слова.

Телія В. вводить ще один параметр в описі коннотації лексичних одиниць – емотивну оцінку. Під цим терміном названа дослідниця розуміє «другу хвилю оцінки», що виражає «почуття-ставлення, яке надає найменуванню ілюктивної сили. Остання, як згорнута

пружина, розпрямляється у висловлюванні, викликаючи його перлокутивний ефект» [8, с.120]. Згідно із цією теорією, емпатія евфемізмів – це «прагнення досягнути комунікативного компромісу», тобто зняти, замінити заборону, зберігаючи вихідний зміст, натякнути на яскраву експресію прототипу.

Евфемізація виражається лише у зв'язку із відповідними темами і сферами діяльності – це зокрема: назви частин тіла; нагота; фізіологічні процеси; сексуальне життя; політика і дещо, що з нею пов'язане; хвороби і дещо, що з ними пов'язане; смерть; недоліки людей (обман, нерозумність, пияцтво, паління, наркотики, наркоманія); фізичні ознаки людини, її вади; фінанси та дії, що з ними пов'язані; брутальність, прокляття, клички; покарання, провина. У мові кожного соціуму існують реалії, ознаки, предмети, явища, окреслені вище, що потребують кодування, затемнення, прикриття. Так виникає відповідна система. Крім того, ще з давніх часів існувала заборона, табу на називання явищ потойбіччя – чорта, диявола тощо. До цього часу існує табу мисливців, риболовів, розвивається табу спортсменів, бізнесменів, тобто формуються евфемізми-професіоналізми. Так, у комунікації міліціонерів не прийнято говорити «сідайте», а лише «присідайте» тощо.

Евфемізми вживаються за традицією як відповідні стереотипи мовної свідомості, що за аналогією породжують якісно нові стереотипи. До цього часу «живими» у слов'ян є заборони дякувати за ліки, воду, питати «Куди йдеш?» та інше. Слово чи вираз, що їх використовують для вуалізації непристойних, нетактовних, неблагозвучних мовних явищ, з'являються передусім у зв'язку із культурними обмеженнями, смаком і тактом мовця чи слухача: *пошити в дурні, топтати ряст, зажмурити очі, знизити плечима, як дурень з писанкою, поїхати за Дунай* тощо.

Процес евфемізації тісно пов'язаний із процесом номінації, зокрема послідовно виокремлюється система зон табу (відповідні теми і сфери життя); по-друге, обов'язкова, найважливіша ознака евфемізації – пом'якшення, вуалізація, прикриття, приховування, натяк; по-третє, соціальна (соціолінгвістична) ознака – це середовище заборони. Тут виокремлюється конкретний дискурс, ситуація, що потребує евфемізації.

З давніх часів українці не називали прямо усе, що пов'язано зі злочином, а саме: злочинців, злочинні ознаки людей, види і характер злочину, схильності до злочину, місце перебування злочинців тощо. Уважалося ганьбою навіть прямо вголос номінувати, називати ці негативні явища. Крім того, сильною була віра у те, що лихе, сказане у недобру хвилину може стати реальністю. Це стосувалося віри у силу слова, можливість «накликати» біду, наприклад *злодія в хату*.

Людину можна образити, уживши на її адресу нетактовний вираз, але можна досягнути більшого ефекту, вживаючи нормативні вирази, що слугують для вираження схвалення. З іншого боку, в конкретних ситуаціях спілкування евфемізми, зокрема й занадто брутальні, використовуються не для образи, а для створення ефекту довіри, або для «випускання пари» (їх називають експлетивами). Великий клас даних вербальних одиниць знаходимо у паремійному фонді, що становлять назви злочинців, омовлення їхньої характеристики: слово «**злодій**» замінюється, наприклад, на «вандрівник», тобто

мандрівник, порівн.: **Вандрівник** – завандрував в половник – «жартують із злодія, якого зловлять у коморі або в стайні». До речі, «половник – це «стаєнка, де зимою стоять телята або вівці» [2, т. I, с. 200]; *То якіс віволаники, ни сусіди* – «Знач. поганці, злочинці, дослівно: такі, яких з уряду оголошено (виволано) яко безчесних (infames)» [2, т. I, с. 279]; крім того, злодія завуальовано прийнято називати «гостем», порівн.: *А чи раді були гостям?* – «Іронізують над таким, якого вловлено на якісь крадіжці в чужій коморі або в саду, і набито» [2, т. I, с. 478]; *Були вже в нас такі гості, та сокирка пропала* – «“Такі гості” знач. злодії. Кепкують із непрошеного, злодійкуватого гостя, прибуду» [2, т. I, с. 478]. Мовна свідомість сприймає й такий спосіб вербалізації імені «злодій», як перифраза, заснована на синекдосі, порівн.: *Дубової каші наївся* – «Львівські арештанти називають ячмінну кашу дубовою. Отсю приповідку говорять про такого, що вже не раз сидів у тюрмі» [2, т.2, с. 75]. Злодія називають також способом непрямой вказівки на його вчинки, порівн.: *Взьив не питавши, пішов не дькувавши* – «Говорять про злодія» [2, т. I, с. 225]; *Взьив, що не положив* – «Про злодія» [2, т. I, с. 225]; *На що глипне, то до него прилипне* – «Говорять про злодія, що, як то кажуть, “краде в живі очі”» [2, т. I, с. 485]; *Глядає того, чого не загубив* – «Говорять про злодія, який нишпорить по чужих хатах» [2, т. I, с. 493]. Образлива номінація «**злодій**» у мовній свідомості українців має і рефлексію на несправедливу образу, порівн.: *Вхопив єс мі за руку?* – «Scil. коли мене називаєш злодієм» [2, т. I, с. 432]. Крім того, враховуючи гіпер-гіпонімічні (родо-видові) семантичні відношення-значення, у системі паремій виокремлюють евфемістичні, що слугують для номінації злочинців у відповідності від типу їх злочину чи його міри, порівн.: *Не варт, аби го земљи съвјита на собі носила* – «Говорять про **тяжкого злочинця**, про сина, що б’є матір і т. и.» [2, т. I, с. 204]; *Взьив за старий довг* – «Говорять про злодія, що вкрав якусь маловарту, дрібну або зопсовану річ, якої не варто було красти» [2, т. I, с. 225]; *Взяв гріх на душу* – «Знач. допустився гріха, зробив якийсь **тяжкий злочин**» [2, т. I, с. 643]; *То горлом пахне* – «Се грозить смертною карою. Говорять про **тяжкий злочин**» [2, т. I, с. 598]; *Коштувало го – два пальці і страху трошка* – «Говорять про «**кишенькового**» злодія [2, т. 2, с. 396]; *Сват із Сідого до кобилицької мами* – «Говорять про **злодіїв конокрадів** із Сідого, самбірського пов.» [2, т. 3, с. 81]; *Невинна кров до неба кричить... волає* – «Говорять про **вбійство**» [2, т. 2, с. 420].

Низка евфемізмів стосується **людей злодійкуватої вдачі**, подібних на злодіїв або таких, що належать до роду злочинців, порівн.: *То дідьчий накоренок* – «Се людина з поганого, **злодійкуватого роду**» [2, т. I, с. 827]; *То вже такого гнізда потьми* – «Знач. Се чоловік такого (**поганого, злодійкуватого**) роду» [2, т. I, с. 500]; пріоритет тут надається асоціаціям, що їх набуває дієслово *липнути*, а також людський «інструмент» злочину, відповідні його частини тіла – *руки, пальці*, порівн.: *Ци не має він липких пальців?* – «Чи не злодійкуватий?» [2, т. 2, с. 463]; *Йому сі треба дивити на пальці* – «Се чоловік злодійкуватий, любить украсти» [2, т. I, с. 772]; *“Що-с дав за то?” – “П’ять пальців і шесту долоню”* – «Так характеризують **злодійський спосіб** набування власності [2, т. I, с. 734]; *Любит му децо до пальців прилипнути* – «Говорять

про злодійкуватого чоловіка [2, т. 2, с. 653]; *Довгі пальці має* – «Про злодійкуватого чоловіка» [2, т. 2, с. 652]; *Диви му сі на пальці* – «Остерігають перед злодійкуватим чоловіком» [2, т. 2, с. 652]; *В нього руки нечисті* – «Говорять про злодійкуватого, несовісного чоловіка» [2, т. 3, с. 63].

Евфемізми використовуються для номінування діянь, вчинків, що пов'язані із злочинною сферою, злочинною діяльністю. Тут виокремлюємо номінативні опозиції, порівн.: **викрасти – прилипнути, вкрасти – взяти, вкрасти – заблудити, вкрасти – опинитися в чужій кишені**, наприклад: *Заблудив до чужої кишені* – «Про кишенькового злодія» [2, т. I, с. 104]; *Бодай тобі добро було, як в чужій кишені* – «Опинитися в чужій кишені рукою – «Значить бути злодієм. Зрештою, чужа кишеня не допоможе» [2, т. 5, с. 23]; *Заблудив до кума в комору* – «Іронічно про близького сусіда, зловленого на крадіжці» [2, т. I, с. 104]; *Заблудити на вишку до сала* – «Іронічно про злодія» [2, т. I, с. 104]; *Бере, де не положив* – «Про злодія або ексекютора» [2, т. I, с. 176]; *Впутав сі в погану справу* – «Вмішався, встряв» [2, т. 1, с. 399]; *Пустив сі на бистру воду* – «**Пішов** на небезпечне діло, **вдався** в ризиковну спекуляцію» [2, т. I, с. 347]. Інколи взагалі така дія не називається, але лише мислиться, можливо, сприймається лише емоційно, що виражається вигуком, порівн.: *Лиш так далі!* – «іронічний окрик, коли кого придибають на якімось поганим ділі, мовляв: лиш так далі роби, то вже дійдеш до чогось порядного» [2, т. 1, с. 713], вказується як на позитивний факт уникнення злочину, це схвалюється колективною свідомістю, наприклад: *Хто втік, той мудрий* – «знач. уникнув поганой справи» [2, т. I, с. 417]; **номінування місця**, де перебувають злочинці, відбувають покарання в'язні репрезентовано дихотомією **в'язниця – Іванова хата**, порівн.: *Бодай єм відвідав Іванову хату!* – «Кленися чоловік тюрмою: scil., щоб я в тюрмі сидів, коли я се або те зробив» [2, т. I, с. 310]; *Всадили го до Іванової хати* – «Посадили до в'язниці» [2, т. I, с. 402]. Крім того, паремії базуються на використанні прецедентного імені – **географічної назви місця, де знаходилася в'язниця**, порівн.: *А водили би ті до Берна!* – «До Берна на Мораві водили ще до 60-их років тяжких злочинців для відбування кари» [2, т. 1, с. 370]. Крім того, йдеться про характерні ознаки в'язниці, зокрема **нечистоплотність, бруд, наявність вошей**, порівн.: *А я тут за шо воши годую?* – «Говорив Гуцул, жалуючися на те, що його безвинно держать у арешті» [2, т. I, с. 389]; *Підеш вуши годувати* – «Знач. зійдеш на біду, підеш до в'язниці» [2, т. I, с. 392]; а також чинник «**перебування в неволі, під ключем**», наприклад: *Він під ключом сидит* – «Під замком, у замкненім місці, в тюрмі» [2, т. 2, с. 360]; *На ключ замкнули* – «Замкнули за ним двері, ув'язнили» [2, т. 2, с. 360], а також *Був сми в гарті* – «Знач. в арешті, в біді, в недостатку» [2, т. 1, с. 463]; *Добре ми тут, і в матеріні утробі ліпше ми не буде* – «Так собі **прихвалював** Гуцул, **іронізуючи**, сидженє в тюрмі» [2, т. 2, с. 13]. У свідомості народу усе, що пов'язано із злочинною діяльністю, викликає іронію, тобто експліцитність позитивної або нейтральної оцінки при наявності оцінки негативної.

Не викликають симпатії особи, які представляють сферу правосуддя, діяння адвокатів, суддів, слідчих. Тут натрапляємо на евфемізми, що супроводжуються такими почуттями, як гірка досада, душевний біль, який виникає з причини, що у суспільстві існують негативні явища у діяльності даних осіб, порівн.: *Адукат готовому дивит си* (Жаб'є), тобто «адвокат дивиться лише на готові гроші, які дає йому клієнт, не дбаючи, чи справа добра, чи ні [1: т. I: 26]»; *Адукат, то такий пан, що помагає брехати* - «адвокатське ремесло загалом не користується симпатією в народі; про се свідчать такі епітети, як “брехунець”, “лупій” і т. п.» [1: т. I:26]. На ототожнення *адвоката* з брехуном указує вислів *Робит з чорного біле, а з білого чорне* (Наг.) – «говорять про брехуна або про адвоката» [1: т. 3: 32], *Нині білит, завтра чорнит* (Льв.); *Нині в него біле, а завтра чорне* (Ком.) – «про крутого, брехливого адвоката» [1: т. 2: 601]; *Кождий мандатор злодій, кождий адвокат крутій* (Луч.) – «дуже песімістичний, але болячою практикою оправданий осуд» [1: т. 2: 506]. Щодо **слідчого**: *Щось по ньому доскопитили* – «щось недоброго за ним **дослідили**, в чомусь підозрюють його» [2, т. 2 : 61]; *Вітра в полі шукати* – «робити зовсім недоладну, безнадійну справу, шукати чогось або когось, не маючи ніякої зачіпки» [2, т. 1 : 340]; *Знати звіра по тропі* – «знати злочинця по його вчинку» [2, т. 2 : 271]; *Одним оком зиркає* – «**підозрює** щось або стежить за кимось» [2, т. 2 : 633]; *Г-ця свідок, бо ся в неї правди допитують* – «згадка про давні судові слідства, в яких буками добивалися визнання вини» [2, т. 1 : 679]; *«Не єдного на душу взяв»* – «говорили про помираючого **суддю**, за якого йшла погана слава, бо судив несправедливо» [2, т. II: с.123].

Як бачимо, репрезентація моральних якостей об'єктів названих діянь є виключно негативною, що підтверджується висловлюваннями відомих дослідників в галузі аксіології відносно вербалізації категорії оцінки. Н.Арутюнова вказує на той факт, що все, що відбувається в будь-якій сфері людської діяльності, «гуманізується», отримуючи аксіологічний знак. Названа дослідниця зауважує, що оцінка пов'язана з прескриптивною функцією мовлення, що реалізується в певних типах мовленнєвих актів, серед яких такі, як «осуд», «схвалення», «заохочення» тощо.

Про важливість оцінного компоненту в житті людини пише М.Дмитровська. Як і Н.Арутюнова, М.Дмитровська вбачає в оцінці, яку виражає відповідний мовець, відображення особистості цього мовця: «У процесі прийняття рішення людина аналізує ситуацію, виходячи з тих установок, які складають ядро його особистості, тому логічно, що у різних обставинах люди поводять себе по-різному» [4, с.8].

Час вносить свої корективи не лише у суспільний плін життя, але й у мовну сферу. Все частіше у мові чуємо такі неологічні, з огляду попередніх часів, словосполучення як «*антитерористична операція (АТО)*», «*збройний конфлікт*», «*збройне протистояння*», «*війна на Донбасі*», «*внутрішні переселенці*», «*ополченці*», «*бойовики*», «*зона конфлікту*», «*сепаратисти*», «*кремлівська зозуля*» тощо. Слід відзначити, що лексичні значення деяких слів змінюються або обростають співзначеннями та збагачуються новими конотаціями. Так, слово *реформа*, яке попередньо вважалось оцінно-нейтральним

іменником, за останні роки набуло стійкого негативно-конотативного ореолу, бо на думку суспільства цей термін вже просто лякає через те, що поки-що усі реформи в країні супроводжуються падінням життєвого рівня людей. Для збереження толерантності населення вигадують і вводять нові евфемізми. Наприклад слова *реформа*, *реформувати*, можна замінити на термін *модернізація*, дещо переосмислене порівняно з недавнім періодом, пор. *модернізація* дія за знач. дієсл. *модернізувати* – 1) змінювати, вдосконалювати відповідно до сучасних вимог і смаків [2, с.535]. Ще одним прикладом сучасної евфемізації може бути використання слова «*оптимізація*», яке, в силу своєї прихованої внутрішньої форми, в мовній свідомості безсумнівно марковане позитивно – вибір найкращого (оптимального) серед більшості можливих і воно для вербально-маніпулятивних операцій є тим, чому більше надають перевагу, що є оптимальним і сприятливим у контексті властивостей, співвідношень і те, що більше викликає довіру. Крім цього, такі слова як *оптимальний* означає «найбільш сприятливий, найкращий», який найбільш відповідає певним умовам, вимогам; найкращий із можливих; оптимізм – бадьоре і життєрадісне світосприйняття, сповнене віри в майбутнє; схильність у всьому бачити хороші, світлі сторони», корінь яких пов'язаний з лат «*optimus* – «найкращий» [2, с.677].

Згадані приклади тотальної мовної гри дозволяє ще раз переконатися в тому, що не близькістю значень слів, а саме суттєвими відмінностями в їх семантичному змісті і викликані евфемістичні заміни. Отже, евфемізми не тільки ілюструють особливості національної мовної картини світу. Вони є виразним стилістичним засобом, дозволяють варіювати мову залежно від різних умов, вуалювати і приховувати за необхідності свої наміри, уникати комунікативних конфліктів, які можуть виникнути при безпосередній комунікації різних осіб, предметів і властивостей, бути промовистими художніми асоціаціями виразності мовлення в аспекті створення різноманітних смислових коннотацій. Динаміку процесів евфемізації пояснюємо прагненням людини до успішної комунікації, повсякчасним оцінюванням і переоцінюванням форм висловлювання, що виконують функцію імпліцитності негативної оцінки задля покращення спілкування.

Перспективу дослідження вбачаємо у потребі опису того, як функціонують евфемізми у сучасному дискурсі, як вони трансформуються.

### Список використаної літератури:

1. Арапова Н. С. Эвфемизмы. Лингвистический энциклопедический словарь. Москва : Сов. энциклопедия, 1990. С. 590.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад і голов. ред. В.Т.Бусел. Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. 1440 с.
3. Галицько-руські народні приповідки: [у 3-х т]. / [Зібрав, упорядкував і пояснив др. Іван Франко: 2-е вид.] Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. Т.1. 832 с. Т.2 .818 с. Т.3 .699 с.

4. Дмитровская М.А. Знание и мнение: образ мира, образ человека. Логический анализ языка. Знание и мнение. Москва: Наука, 1988. С.6-18.
5. Кубрякова Е. Как вписывается фразеология в новые направления лингвистических исследований /Język. Człowiek. Dyskurs. Szczecin, 2007. S. 85-92.
6. Ларин Б. А. Об эвфемизмах. Проблемы языкознания. Ленинград: Наука, 1961. С. 86-92.
7. Маленко О. Лінгво-естетична інтерпретація буття в українській поетичній мовотворчості (від фольклору до постмодернізму): Монографія. Харків, 2010.
8. Телия В. Н. Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты. Москва : Школа «Языки русской культуры», 1996. 288 с.
9. Ужченко В.Д., Ужченко Д.В. Фразеологія сучасної української мови. Київ: Наукова думка. 1973. 280 с.
10. Шмелев Д.Н.Очерки по семасеологии русского языка. 2-е изд. М., 2003. 244 с.